

Ксенія ШКАБАРА

*студентка Західноукраїнського
національного університету*

ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УМОВАХ РОЗРИВУ ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГІВ ПОСТАЧАННЯ

Глобальна економіка на початку XXI століття розвивалася під впливом процесів поглиблення міжнародного поділу праці, лібералізації торгівлі та формування складних транснаціональних ланцюгів доданої вартості. Проте події останніх років — пандемія COVID-19, ескалація геополітичних конфліктів, енергетична та сировинна кризи — продемонстрували нестійкість існуючої моделі глобалізації. Масові перебої у транспортуванні товарів, дефіцит критично важливих ресурсів і зростання витрат на логістику призвели до фактичного розриву або суттєвого порушення функціонування глобальних ланцюгів постачання.

В цих умовах особливої актуальності набуває дослідження економічної інтеграції Європейського Союзу, який є одним із найбільших та найбільш інституційно розвинених інтеграційних об'єднань у світі. ЄС змушений адаптувати свою економічну модель до нових викликів, зберігаючи водночас принципи відкритості, конкурентоспроможності та внутрішньої солідарності.

Метою даної тези є аналіз ключових напрямів трансформації економічної інтеграції Європейського Союзу в умовах розриву глобальних ланцюгів постачання, а також визначення ролі внутрішньої кооперації та регіоналізації виробничих процесів у забезпеченні економічної стійкості ЄС.

Економічна інтеграція Європейського Союзу базується на функціонуванні єдиного внутрішнього ринку, який забезпечує свободу руху товарів, послуг, капіталів і робочої сили між державами-членами. Впродовж десятиліть така модель сприяла підвищенню ефективності виробництва, зростанню внутрішньої торгівлі та зміцненню глобальних позицій ЄС як провідного економічного центру.

Водночас глибока інтеграція економік країн-членів супроводжувалася високим рівнем залученості європейського бізнесу до глобальних ланцюгів постачання. Значна частина промислового виробництва ЄС ґрунтувалася на імпорті сировини, комплектуючих і напівфабрикатів з третіх країн, насамперед з Азії. Така модель забезпечувала зниження витрат, однак водночас формувала системні ризики, пов'язані з зовнішньою залежністю [1, с. 64–67].

Криза глобальних ланцюгів постачання виявила, що економічна інтеграція в межах ЄС не гарантує автоматичного захисту від зовнішніх шоків. Це зумовило необхідність перегляду балансу між відкритістю економіки та забезпеченням стратегічної автономії Союзу.

Порушення глобальних ланцюгів постачання мало багатовимірний вплив на економіку Європейського Союзу. Передусім це проявилось у скороченні промислового виробництва, зокрема в автомобільній, машинобудівній та електронній галузях, що є критично залежними від імпорту комплектуючих. Дефіцит напівпровідників, збої в поставках металів і рідкоземельних елементів суттєво обмежили виробничі можливості підприємств ЄС [2, с. 201–205].

Крім того, зростання транспортних витрат і коливання цін на енергоресурси призвели до підвищення собівартості продукції, що негативно вплинуло на конкурентоспроможність європейських виробників на світових ринках. Особливо гостро ці проблеми відчули малі та середні підприємства, які мають обмежений доступ до фінансових ресурсів і менші можливості для диверсифікації постачальників.

Соціально-економічні наслідки розриву ланцюгів постачання проявилися також у зростанні інфляційного тиску, поглибленні регіональних диспропорцій та підвищенні ризиків для зайнятості населення. Це актуалізувало потребу у формуванні нових механізмів координації економічної політики в межах ЄС.

У відповідь на дестабілізацію глобальних ланцюгів постачання Європейський Союз розпочав активну трансформацію своєї економічної інтеграційної моделі. Одним із ключових напрямів стало посилення внутрішньоевропейської виробничої кооперації та підтримка стратегічно важливих секторів економіки.

Особлива увага приділяється розвитку промислових альянсів у сферах виробництва напівпровідників, акумуляторів, відновлюваної енергетики та цифрових технологій. Такі ініціативи спрямовані на скорочення залежності від зовнішніх постачальників і формування завершених ланцюгів доданої вартості всередині ЄС [3, с. 92–96].

Важливою складовою трансформації інтеграційної політики є концепція «відкритої стратегічної автономії», яка передбачає поєднання збереження відкритої економіки з розвитком внутрішніх виробничих потужностей у критичних сферах. У цьому контексті економічна інтеграція дедалі більше набуває не лише ринкового, але й безпекового виміру.

Розрив глобальних ланцюгів постачання сприяв посиленню тенденцій до регіоналізації виробництва та торговельно-економічних зв'язків. Для Європейського Союзу це означає не лише поглиблення внутрішньої інтеграції між державами-членами, але й активізацію співпраці з країнами-партнерами на європейському просторі.

У цьому контексті особливого значення набуває залучення країн-кандидатів та асоційованих партнерів до європейських виробничих ланцюгів. Україна, з огляду на свій економічний потенціал, географічне розташування та

поглиблення інтеграції з ЄС, може відігравати важливу роль у зміцненні продовольчої, промислової та логістичної безпеки Союзу [4, с. 118–123].

Таким чином, економічна інтеграція ЄС в умовах порушення глобальних постачань трансформується у багаторівневу модель, що поєднує внутрішню консолідацію, регіоналізацію та стратегічні партнерства.

Розрив глобальних ланцюгів постачання став серйозним викликом для економіки Європейського Союзу, але водночас виступив каталізатором глибоких структурних змін у системі економічної інтеграції. Переосмислення ролі внутрішнього ринку, розвиток стратегічних галузей та посилення регіональної кооперації створюють передумови для підвищення економічної стійкості ЄС у довгостроковій перспективі.

Економічна інтеграція в нових умовах дедалі більше орієнтується не лише на ефективність, але й на безпеку, адаптивність та збалансований розвиток. Досвід Європейського Союзу у цьому контексті є важливим як з теоретичної, так і з практичної точки зору, зокрема для країн, що прагнуть поглиблення інтеграції з ЄС.

Список використаних джерел:

1. *Baldwin R. The Great Trade Collapse: Causes, Consequences and Prospects. CEPR Press. 2020.*
2. *Miroudot S. Resilience versus robustness in global value chains. OECD Trade Policy Papers. 2021. No. 246.*
3. *European Commission. An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy. Brussels, 2021.*
4. *Ковальчук В. Європейська економічна інтеграція та участь України у ланцюгах доданої вартості. Економіка України. 2022. №7. С. 115–125.*